

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 296/2020
05.11.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др. Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др. Илије Зиндовића, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Дејан Гачић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Привредни суд у Лесковцу, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, вредност предмета спора 57.320,37 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гж рр бр. 186/19 од 05.09.2019. године, у седници већа одржаној дана 05.11.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиоца.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гж рр бр. 186/19 од 05.09.2019. године и пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 бр. 60/18 од 22.04.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Лесковцу Прр1 бр. 60/18 од 22.04.2019. године у ставу првом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев за обавезивање тужене да тужиоцу на име новчаног обештећења за имовинску штету која је утврђена у предмету стечаја Ст.бр. 692/10, а по закључцима о листи потраживања од 16.12.2010. године исплати новчани износ од 57.320,37 динара са законском затезном каматом од доношења закључка о признатом потраживању до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Виши суд у Лесковцу је побијаном пресудом Гж рр бр. 186/19 од 05.09.2019. године одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду Основног суда у Лесковцу Прр1 бр. 60/18 од 22.04.2019. године.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је благовремено, преко пуномоћника из реда адвоката, изјавио посебну ревизију због погрешне примене материјалног права и потребе да се уједначи судска пракса.

Врховни касациони суд је нашао да је основан предлог да се о посебној ревизији одлучује, јер су уз ревизију достављене одлуке судова у којима је на другачији начин одлучивано у истоветним споровима, а поводом чега постоји и правни закључак Врховног касационог суда од 02.11.2018. године о одговорности Републике Србије за накнаду материјалне штете настале због неизвршења правоснажних судских одлука.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на постојање других битних повреда.

Према до сада утврђеним чињеницама тужилац је као бивши радник сада стечајног дужника ДП „Пољопривреда“ из Лесковца имао правоснажну пресуду П бр. 510/ 04 од 25.10.2004. године на основу које му је у стечајном поступку Ст. 692/2010 признато потраживање на име неисплаћене зараде у износу од 57.320,37 динара. Од тог износа тужиоцу је у стечају исплаћен износ од 1.061,47 динара па је остало неисплаћено 56.258,90 динара, при чему стечај још није окончан. Такође је утврђено да је тужиоцу решењем Привредног апелационог суда Рж СТ. 1226/ 17 од 06.11.2017. године утврђена повреда права на суђење у разумном року.

По становишту првостепеног суда тужиочево потраживање материјалне штете у висини признатог потраживања у стечају није основано. Првостепени суд је становишта да нема одговорности тужене за штету јер тужилац није доказао постојање штете обзиром да стечај није окончан па постоји могућност намирења тужиоца у том поступку. Осим тога, по становишту овога суда, тужилац није доказао узрочну везу између поступања Привредног суда у Лесковцу, код кога се води стечајни поступак и наступања штете. Тужилац није искористио право да принудним путем пре стечаја наплати своје потраживање од послодавца као извршног дужника. Само постојање одлуке о утврђивању повреде права на суђење у разумном року пред тим судом није довољно за успостављање узрочнопоследичне везе као основа за одговорност тужене.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду са разлога што прихвата становиште првостепеног суда да тужилац није по одредбама Закона о облигационим односима доказао одговорност тужене за спорну штету, нити саму висину штете. Стога су по оцени овога суда правилно примење одредбе члана 172. у вези са члановима 154. и 155. Закона о облигационим односима.

Основан је ревизијски навод да се изражено становиште нижестепених судова не може прихватити. Предмет тужбеног захтева у овом спору је накнада имовинске штете по одредби члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року који је ступио на снагу 01.01.2016. године. Том одредбом је прописано право странке на тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од 1 године од дана када је стекла право на правично задовољење. Такође је прописано да у том поступку суд поред одредаба Закона о облигационим односима примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року, као и да је одговорност државе објективна.

Закључком Врховног касационог суда од 02.11.2018. године утврђена је одговорност Републике Србије за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правоснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Образложењем закључка се указује да према пракси ЕСЉП за одговорност државе по наведеном основу није од утицаја да ли је стечај окончан, јер за исплаћено потраживање бившим запосленима држава ступа у стечај предузећа са већинским друштвеним, односно државним капиталом и у стечају остварује део износа сразмеран могућностима стечајне масе. Такође је указано да се држава ослобађа одговорности у ситуацији ако запослени има правоснажну пресуду за своје ненамирено потраживање по основу зарада у поступку окончаном пре отварања стечајног поступка, а није покретао поступак принудног извршења, нити је пријавио потраживање у стечају.

Сагласно наведеном, Уставном јемству права на имовину из члана 58. и установљеној општој обавезности судских одлука Република Србија по основу објективне одговорности одговара за штету коју је претрпео бивши запослени који је имао правоснажну судску одлуку о потраживању из радног односа према предузећу са већинским друштвеним, односно државним капиталом и који је потраживање по њој пријавио у стечајном поступку и исто му признато у делу које није наплатио све под условом да му је утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У конкретном случају тужилац је имао правоснажну пресуду за потраживање из радног односа пре отварања поступка стечаја и пријавио је потраживање у стечају које му је признато у утуженом износу, а намирено у износу од 1.061,47 динара. Такође је утврђена повреда права тужиоца на суђење у разумном року у поступку стечаја над бившим послодавцем, стечајним дужником ДП „Пољопривреда“ из Лесковца.

Стога су нижестепени судови погрешно оценили да тужилац није доказао узрочнопоследичну везу између ненамиреног потраживања и повреде права на суђење у разумном року. Обзиром да нижестепени судови нису приликом одлучивања о тужбеном захтеву применили мерила за оцену суђења у разумном року како је прописано чланом 31. став 2 ни утврдили висину ненамиреног потраживања тужиоца

на дан пресуђења нижестепене пресуде су укинуте применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку првостепени суд ће поступајући по примедбама из овог решења утврдити све релевантне чињенице и поново одлучити о тужбеном захтеву.

**Председник већа-судија,
др. Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**